

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2011 m. liepos 5 d.

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nuosavybės

(CON/2011/58)

(2011/C 240/04)

Ižanga ir teisinis pagrindas

2011 m. balandžio 18 d. Europos centrinis bankas (ECB) gavo Europos Sąjungos Tarybos prašymą pateikti nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nuosavybės ⁽¹⁾ (toliau – pasiūlyta direktyva).

ECB kompetencija teikti nuomonę grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalimi ir 282 straipsnio 5 dalimi, nes pasiūlytoje direktyvoje yra nuostatų, darančių įtaką Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) prisidėjimui prie sklandaus politikos, susijusios su finansų sistemos stabilumu, vykdymo, kaip numatyta Sutarties 127 straipsnio 5 dalyje. Vadovaudamasi Europos centrinio banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmuoju sakiniu, Valdancioji taryba priėmė šią nuomonę.

1. Bendros pastabos

ECB pritaria pasiūlytai direktyvai, kuria siekiama, kad kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nuosavybės srityje būtų lengviau sukurti sklandžiai veikiančią vidaus rinką, kurioje būtų teikiama aukšto lygio vartotojų apsauga. Finansinio stabilumo požiūriu ECB remia priemones, kuriomis siekiama užtikrinti atsakingą skolinimąsi bei skolinimą ir atkurti vartotojų pasitikėjimą. ECB taip pat remia pasiūlymus, susijusius su reguliavimu ir, kai taikytina, priežiūros sistema, taikoma ne kredito įstaigoms, teikiančioms kredito sutartis, kurioms taikoma pasiūlyta direktyva, ir kredito tarpininkams.

2. Skolinimas užsienio valiuta

- 2.1. Viena iš Europos Komisijos nurodytų problemų, susijusių su neatsakingu skolinimu Sąjungos hipotekinių kreditų rinkose, yra paskolos užsienio valiuta, kurias vartotojai ima ta valiuta norėdami pasinaudoti siūloma palūkanų norma, tinkamai nesuprasdami su tuo susijusios valiutos rizikos ⁽²⁾.
- 2.2. 2010 m. ECB savo Finansinio stabilumo apžvalgoje nurodė, kad pastarojo meto finansinė krizė parodė potencialią sisteminių riziką, susijusią su skolinimo užsienio valiuta vyravimu kai kuriose valstybėse narėse, ir atkreipė dėmesį į poreikį stebėti ir spręsti šią problemą, kad būtų išvengta tolesnio paskolų užsienio valiuta kiekio didėjimo ⁽³⁾. ECB pažymėjo, kad didelis paskolų užsienio

⁽¹⁾ KOM(2011) 142 galutinis.

⁽²⁾ Žr. pasiūlytos direktyvos 4 konstatuojamąją dalį.

⁽³⁾ ECB finansinio stabilumo apžvalga, 2010 m. birželis, p. 167.

valiuta skolininkams, kurių kredito rizika neapdrausta, mastas kai kurias valstybes nares gali padaryti labai pažeidžiamas, nes toks skolinimas bankų sistemos tiesioginę valiutos kurso poziciją paverčia kredito rizika ir ekonomikai kelia reikšmingą makrofinansinę riziką. Be to, aukštas skolos užsienio valiuta lygis gali apriboti pinigų politikos veikslių galimybes ir jų veiksmingumą. Atsižvelgdamas į šį neigiamą šalutinį poveikį, susijusį su skolinimu užsienio valiuta, ECB pažymėjo, kad politikos formuotojams svarbu imtis priemonių siekiant išvengti per didelio jo augimo bankų sistemoje ⁽⁴⁾.

- 2.3. Šiame kontekste ECB pažymėjo, kad reguliavimo ir priežiūros politikos priemonių priėmimas gali vaidinti svarbų vaidmenį mažinant dėl skolinimo užsienio valiuta kylančią riziką ⁽⁵⁾. Bendras principas yra toks, kad, siekiant stabdyti skolinimą užsienio valiuta, politikos formuotojai yra labai skatinami sukurti ūkio subjektams tokią bendrą veiklos aplinką, kuri skatintų skolinančius ir besiskolinančius asmenis priimti ribotos rizikos ir informacija pagrįstus sprendimus. Tai apima patikimos, į stabilumą orientuotos makroekonominės politikos ir finansinio raštingumo didinimo politikos vykdymą bei tinkamą finansų reguliavimą ir priežiūrą ⁽⁶⁾. Šiuo aspektu pasiūlyta direktyva nurodo, kokia informacija turi būti suteikta vartotojams, kai paskola teikiama valiuta, kuri skiriasi nuo besiskolinančio asmens nacionalinės valiutos ⁽⁷⁾. ECB mano, kad pateikta informacija taip pat turėtų apimti potencialių grėsmių vartotojams, kai kreditas yra išreikštas užsienio valiuta, paaiškinimą ⁽⁸⁾.

3. Prieiga prie duomenų bazių ir viešųjų kreditų registų

- 3.1. Pagal pasiūlytą direktyvą, kiekviena valstybė narė turėtų visiems kreditoriams ⁽⁹⁾ užtikrinti nediskriminuojamą prieigą prie duomenų bazių, naudojamų toje valstybėje narėje vartotojų kreditingumui vertinti ir stebėti, kaip vartotojai laikosi savo kreditinių įsipareigojimų kredito sutarties galiojimo laikotarpiu. Be to, pagal pasiūlytą direktyvą Komisijai būtų deleguoti įgaliojimai apibrėžti vienodus duomenų bazėms taikytinus registravimo kriterijus ir duomenų tvarkymo sąlygas, įskaitant registravimo ribas ir suderintas pagrindinių terminų, vartojamų tokiose duomenų bazėse, apibrėžtis ⁽¹⁰⁾.
- 3.2. Dėl šių aspektų, greta vieno techninio redagavimo pasiūlymo (žr. 1 pakeitimą), ECB norėtų pateikti šias pastabas, susijusias su Komisijai deleguotais įgaliojimais.
- 3.2.1. Pirma, pasiūlytoje direktyvoje nurodytos duomenų bazės apima privačių kreditų informacijos teikimo įmonių ir viešų kreditų registų eksploatuojamas duomenų bazes, kurios atitinkamose valstybėse narėse naudojamos vartotojų kreditingumui vertinti ir stebėti, kaip vartotojai laikosi savo kreditinių įsipareigojimų kredito sutarties galiojimo laikotarpiu. Centrinis kreditų registras daugelyje valstybių narių palaiko nacionaliniai centriniai bankai (NCB), ir kai kurie iš jų naudojami pirmiau nurodytiems tikslams. ECB, šioje srityje veikiantis kaip katalizatorius ⁽¹¹⁾, remia centrinių kreditų registų bendradarbiavimą, keitimąsi informacija ir apibrėžčių bei sąvokų derinimą tarpvalstybiniu lygmeniu ⁽¹²⁾. Pasikartojantys neramumai bankų ir finansų sektoriuje parodė centrinių kreditų registų svarbą padedant kredito įstaigoms veiksmingai stebėti ir valdyti kreditų riziką, suteikiant joms prieigą prie informacijos apie besiskolinančių asmenų išskolinimus. Centriniai kreditų registrai yra naudingi vykdant rizikos ribojimo priežiūrą, centrinių bankų užduotį prisidėti prie finansų sistemos stabilumo

⁽⁴⁾ Šiuo požiūriu žr. 2010 m. rugpjūčio 4 d. ECB nuomonę CON/2010/62 dėl įvairių teisės aktų dėl finansinių netolygumų sumažinimo dalinių pakeitimų, 3 dalies 1 punkto 1 papunktį. Visos ECB nuomonės skelbiamos ECB svetainėje <http://www.ecb.europa.eu>

⁽⁵⁾ Žr. 3 išnašą.

⁽⁶⁾ 2010 m. rugpjūčio 4 d. ECB nuomonė CON/2010/62 dėl įvairių teisės aktų dėl finansinių netolygumų sumažinimo dalinių pakeitimų, 3 dalies 1 punkto 2 papunktis.

⁽⁷⁾ Pavyzdžiui, formulė, naudojama apskaičiuoti valiutos kurso skirtumui ir jo patikslinimo dažniui, arba skaitmeniniai pavyzdžiai, iliustruojantys, kaip atitinkamo valiutos kurso pokyčiai gali paveikti įmokų dydį (žr. pasiūlytos direktyvos II priedą, „Europos standartinį informacijos lapą (ESIL)“, ypač jo B dalies 2 skirsnio 2 punktą ir 5 skirsnį).

⁽⁸⁾ Pasiūlytos direktyvos 9 straipsnio 1 dalies f punktas.

⁽⁹⁾ Pasiūlytos direktyvos kontekste ši sąvoka apima tiek kredito įstaigas, tiek ne kredito įstaigas, teikiančias sutartis dėl gyvenamosios paskirties nuosavybės.

⁽¹⁰⁾ Pasiūlytos direktyvos 16 straipsnio 2 dalis.

⁽¹¹⁾ Žr. Susitarimo memorandumą dėl keitimosi informacija tarp nacionalinių centrinių kreditų registų, siekiant ją perduoti duomenis teikiančioms institucijoms („SM“), 2010 m. balandis, p. 1–18.

⁽¹²⁾ Žr. Ispanijos ekonomikos ministerijos prašymu ECB 2001 m. gegužės 31 d. pateiktą nuomonę CON/2001/12 dėl keleto įstatymų, reglamentuojančių Ispanijos finansų rinką, dalinius pakeitimus numatančio įstatymo projekto.

bei statistikos tikslais. Tarpvalstybinių sinergetinių ryšių tarp centrinių kreditų registru plėtra taip pat turėtų prisidėti prie to, kad kreditoriams būtų užtikrinta tinkama prieiga prie centrinių kreditų registru.

- 3.2.2. Antra, ECB remia pasiūlymą deleguoti Komisijai įgaliojimus apibrėžti duomenų bazėms taikytinus vienodus kreditų registravimo kriterijus ir duomenų tvarkymo sąlygas, siekiant skatinti taisyklių šioje srityje derinimą. Siekiant užtikrinti, kad teikiami duomenys būtų suderinti ir tinkami keitimusi tarp valstybių, reikia nustatyti duomenų tvarkymo sąlygų ir kreditų registravimo kriterijų pagrindines savybes, bendrus identifikavimo duomenis ir bendrą pagrindinių sąvokų bei duomenų turinio apibrėžtį. Be to, turėtų būti apsvarstyti konfidencialumo ir duomenų apsaugos klausimai bei su nacionalinių duomenų bazių sąveika susiję aspektai. ECB taip pat supranta, kad vienodi kreditų registravimo kriterijai turėtų būti suprantami kaip minimalūs standartai, leidžiantys privačioms kreditų informacijos teikimo įmonėms ir viešiesiems kreditų registrams, atsižvelgiant į jų tikslus ir veiklos modelius, prireikus rinkti papildomą informaciją apie šiuos kreditus.
- 3.2.3. Trečia, atsižvelgiant į atitinkamą kompetenciją ir ekspertines žinias šioje srityje, ECB rekomenduotų palaikyti glaudžius ryšius su Europos bankų institucija (EBI), ECB ir tais ECBS centriniams bankais, kurie eksploatuoja pirmiau minėtas duomenų bazes. Siekiant nuoseklumo ir išsamumo, ECB taip pat rekomenduotų deleguoti Komisijai tokius pačius įgaliojimus duomenų bazių, nurodytų 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB⁽¹³⁾, srityje, kai tai susiję su vartojimo kredito sutartimis. Jei teisės aktų leidėjas nuspręš nedeleguoti Komisijai tokių įgaliojimų, ECB rekomenduotų, tęsiant jau pradėtą darbą⁽¹⁴⁾, išnagrinėti tolesnio taisyklių ir praktikos derinimo Sąjungos lygmeniu galimybes, taip pat atsižvelgiant į tarptautinių forumų rekomendacijas, pavyzdžiui, dėl veiksmingos duomenų apie kreditus teikimo sistemų priežiūros⁽¹⁵⁾.

4. Kitos techninės pastabos

Kitaip nei Direktyvoje 2008/48/EB⁽¹⁶⁾ arba pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl vartotojų teisių⁽¹⁷⁾, pasiūlytoje direktyvoje nekalbama apie visos Sąjungos mastu suderintą vartotojų teisę atsisakyti sutarties. Atsižvelgiant į vartotojų finansinių išpareigojimų pagal kredito sutartis dėl gyvenamosios paskirties nuosavybės svarbą ir siekiant prisidėti prie finansinio stabilumo bei atsakingo skolinimo ir skolinimosi, ECB rekomenduotų jau vykstančio teisėkūros proceso metu išnagrinėti poreikį į pasiūlytą direktyvą įtraukti nuostatas dėl teisės atsisakyti sutarties⁽¹⁸⁾.

Kai ECB rekomenduoja iš dalies keisti pasiūlytą direktyvą, konkretūs redagavimo pasiūlymai kartu su aiškinamuoju tekstu pateikiami priede.

Priimta Frankfurte prie Maino 2011 m. liepos 5 d.

ECB Pirmininkas
Jean-Claude TRICHET

⁽¹³⁾ OL L 133, 2008 5 22, p. 66.

⁽¹⁴⁾ Žr. Kredito istorijos ekspertų grupės raportą, GD Vidaus rinka ir paslaugos, 2009 m. gegužė, kurį galima rasti Komisijos svetainėje <http://ec.europa.eu>

⁽¹⁵⁾ Žr., pavyzdžiui, 2011 m. kovo mėnesio Pasaulio banko raportą dėl duomenų apie kreditus teikimo, kurį galima rasti Pasaulio banko svetainėje <http://siteresources.worldbank.org> (p. 8, 25 ir nuo 53 iki 59) arba Finansinio stabilumo valdybos 2011 m. kovo 17 d. tarpusavio peržiūros raportą „Teminė hipotekos platinimo ir parengiamųjų darbų praktikos peržiūra“, kurį galima rasti Finansinio stabilumo valdybos svetainėje <http://www.financialstabilityboard.org>

⁽¹⁶⁾ Direktyvos 2008/48/EB 14 straipsnis.

⁽¹⁷⁾ KOM(2008) 614 galutinis. Europos Parlamento pirmojo skaitymo rezultatą galima rasti Tarybos svetainėje <http://register.consilium.europa.eu>

⁽¹⁸⁾ Komisija siūlo išnagrinėti poreikį nustatyti teises ir pareigas, susijusias su kredito sutarčių etapu po sutarties sudarymo, kai bus vykdoma būsimoji direktyvos peržiūra (žr. pasiūlytos direktyvos 31 straipsnio f punktą).

PRIEDAS

Redagavimo pasiūlymai

Komisijos siūlomas tekstas	ECB siūlomi pakeitimai (1)
----------------------------	----------------------------

1 pakeitimas

16 straipsnio 1 ir 2 dalys

<p>„1. Kiekviena valstybė narė visiems kreditoriams užtikrina nediskriminuojamą prieigą prie duomenų bazių, naudojamų toje valstybėje narėje vartotojų kreditingumui vertinti ir stebėti, kaip vartotojai laikosi kreditinių įsipareigojimų kredito sutarties galiojimo laikotarpiu. Tokios duomenų bazės yra ir duomenų bazės, kurias eksploatuoja privačios kreditų informacijos teikimo įmonės, ir vieši kreditų registrai.</p> <p>2. Pagal 26 straipsnį ir laikantis 27 ir 28 straipsniuose išdėstytų sąlygų Komisijai suteikiami įgaliojimai apibrėžti vienodus kreditų registravimo kriterijus ir duomenų tvarkymo sąlygas, taikomus šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms duomenų bazėms.</p> <p>Visų pirma tokiuose deleguotuosiuose teisės aktuose apibrėžiamos tokios duomenų bazės taikomos registravimo ribinės vertės ir pateikiamos suderintos pagrindinių terminų, kurie vartojami tokiose duomenų bazėse, apibrėžtys.“</p>	<p>„1. Kiekviena valstybė narė ~~visiems~~ kreditoriams iš kitų valstybių narių užtikrina nediskriminuojamą prieigą prie duomenų bazių, naudojamų toje valstybėje narėje vartotojų kreditingumui vertinti ir stebėti, kaip vartotojai laikosi kreditinių įsipareigojimų kredito sutarties galiojimo laikotarpiu. Tokios duomenų bazės yra ir duomenų bazės, kurias eksploatuoja privačios kreditų informacijos teikimo įmonės, ir centrinių bankų ar kitų valdžios institucijų išlaikomi vieši kreditų registrai.</p> <p>2. Pagal 26 straipsnį ir laikantis 27 ir 28 straipsniuose išdėstytų sąlygų Komisijai suteikiami įgaliojimai apibrėžti, konsultuojantis su EBI, ECB ir tais Europos centrinių bankų sistemos bankais, kurie palaiko šio straipsnio 1 dalyje nurodytas duomenų bazes, vienodus kreditų registravimo kriterijus ir duomenų tvarkymo sąlygas, taikomus šioms ~~šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms~~ duomenų bazėms.</p> <p>Visų pirma tokiuose deleguotuosiuose teisės aktuose apibrėžiamos tokios duomenų bazės taikomos registravimo ribinės vertės ir pateikiamos suderintos pagrindinių terminų, kurie vartojami tokiose duomenų bazėse, apibrėžtys.“</p>
---	--

Paaiškinimas

ECB siūlo, vadovaujantis Direktyva 2008/48/EB, pasiūlytoje direktyvoje nurodyti „kreditorius iš kitų valstybių narių“. Be to, siūlomų 16 straipsnio 2 dalies pakeitimų tikslas yra paaiškinti, kad: a) centriniai bankai ir kitos valdžios institucijos eksploatuoja nemažą kiekį viešųjų kredito registru, ir b) Komisija, rengdama šios srities deleguotųjų aktų projektus, turėtų naudoti iš EBI, ECB ir atitinkamų ECBS NCB ekspertinių žinių.

2 pakeitimas

9 straipsnio 1 dalies f punktas

„f) nurodyta valiuta arba valiutos, kuriomis teikiami kreditai, įskaitant pasekmių vartotojui, kai kreditas išreikštas užsienio valiuta, paaiškinimą;“	„f) nurodyta valiuta arba valiutos, kuriomis teikiami kreditai, įskaitant pasekmių ir potencialių grėsmių vartotojui, kai kreditas išreikštas užsienio valiuta, paaiškinimą;“
--	--

Paaiškinimas

Bendroji informacija apie kredito sutartis taip pat turėtų apimti informaciją apie potencialias grėsmes, kylančias, kai paskola yra išreikšta užsienio valiuta, pavyzdžiui, apie atitinkamo valiutos kurso pokyčių poveikį.

3 pakeitimas

10 straipsnio 1 dalies c punktas

„c) kai jis veikia kaip priklausomas kredito tarpininkas, jis prisistato kaip priklausomas draudimo tarpininkas ir vartotojo prašymu pateikia kreditoriaus (-ių), kuriam (-iems) jis dirba, pavadinimą (-us);“	„c) kai jis veikia kaip priklausomas kredito tarpininkas, jis prisistato kaip priklausomas draudimo tarpininkas ir ~~vartotojo prašymu~~ pateikia kreditoriaus (-ių), kuriam (-iems) jis dirba, pavadinimą (-us);“
--	---

Paaiškinimas

Siekiant skaidrumo, ši informacija vartotojui turėtų būti suteikta visais atvejais.

Komisijos siūlomas tekstas	ECB siūlomi pakeitimai ⁽¹⁾
----------------------------	---------------------------------------

4 pakeitimas

13 straipsnio 1 dalis

„1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius vartotoją popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje pateikiamu pranešimu informuotų apie kredito palūkanų normos bet kuriuos pasikeitimus iki pasikeitimo įsigaliojimo. Informacijoje nurodoma grąžinimo įmokų suma įsigaliojus naujai kredito palūkanų normai ir, jei keičiasi mokėjimų skaičius ar periodiškumas, pateikiami atitinkami duomenys.“	„1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius vartotoją popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje pateikiamu pranešimu informuotų apie kredito palūkanų normos bet kuriuos pasikeitimus, paprastai likus mažiausiai vienam mėnesiui iki pasikeitimo įsigaliojimo. Informacijoje nurodoma grąžinimo įmokų suma įsigaliojus naujai kredito palūkanų normai ir, jei keičiasi mokėjimų skaičius ar periodiškumas, pateikiami atitinkami duomenys.“
--	---

Paiškinimas

Svarbu suteikti vartotojui informaciją apie skolinimosi normos pokyčius likus pakankamai laiko.

5 pakeitimas

II priedas, B dalis, 6 skirsnio 4 punktas

„[...] Kreditorius taip pat pateikia: 1) jei taikoma, taikomas viršutinės ir apatinės ribas; 2) pavyzdį, kaip įmokos suma galėtų keistis, kai palūkanų norma padidėja arba sumažėja 1 procentu arba daugiau, kai tai labiau atitinka tikrovę turint omenyje įprastų palūkanų normų pokyčių mastą, ir 3) kai taikoma viršutinė riba, įmokos sumą blogiausiu atveju.“	„[...] Kreditorius taip pat pateikia: 1) jei taikoma, taikomas viršutinės ir apatinės ribas; 2) pavyzdį, kaip įmokos suma galėtų keistis, kai palūkanų norma padidėja arba sumažėja 2 procentiniais punktais ~~1 procentu~~ arba daugiau, kai tai labiau atitinka tikrovę turint omenyje įprastų palūkanų normų pokyčių mastą, ir 3) kai taikoma viršutinė riba, įmokos sumą blogiausiu atveju.“
---	--

Paiškinimas

Kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nuosavybės trukmė gali būti keli dešimtmečiai. Todėl labai tikėtina, kad per šį laikotarpį palūkanų norma pakils daugiau kaip 1 procentine dalimi. Jei kredito sutartis sudaroma žemų palūkanų normų laikotarpiu, toks padidėjimas beveik neišvengiamas. Besiskolinantiems asmenims turi būti suteikta pakankamai informacijos, kad jie galėtų suvokti būsimo palūkanų normos padidėjimo poveikį. 1 procentinės dalies pokytis savaime yra labai palankus, vertinant palūkanų normos pokyčių poveikį įmokoms. Atsižvelgiant į tai, padidėjimas 2 procentinėmis dalimis geriau parodytu, kaip įmokas paveiktų palūkanų normos padidėjimas.

⁽¹⁾ Pusjuodžiu šriftu pagrindiniame tekste žymimas naujas ECB pasiūlytas tekstas. Perbraukimu pagrindiniame tekste žymimos teksto dalys, kurias ECB siūlo išbraukti.